

10.11.2022

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskus
Laine Leila
PL 36
00521 Helsinki

**Helsingin kaupunginmuseon lausunto ympäristövaikutusten ar-
viointiohjelmasta koskien Helsingin Sataman, Länsisataman kapasiteetin nostamista**

HEL 2022-012186 T 11 01 05

Uudenmaan Ely on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, joka koskee Länsisatamaan kapasiteetin suunniteltua nostamista. Hankkeessa Länsisataman nykyistä laituri-rakennetta laajennetaan ja eteläkärkeen sijoitetaan uusi kenttäalue. Hankkeeseen sisältyy myös satamatunnelin rakentaminen Länsisatamasta Länsiväylälle. Hankkeen tavoitteena on, että Tallinnan ja Helsingin välinen matkustajaliikenne keskitetään Länsisatamaan.

Ohjelmassa on seikkaperäisesti ja laajasti tuotu esiin alueen ja siihen liittyvien lähialueiden maisemallisia ja kulttuuriympäristöarvoja. Hankealue sijaitsee kaupunkirakenteessa ja maiseman muutokset tapahtuvat kaupunkitilassa ja rakennetulla satama-alueella.

Lähimaisema ja maisemakuvan kuvaus ohjelmassa:

Hankealue sijoittuu Helsingin kaupungin rakennettuun ympäristöön. Rannoilla vaihtelevat kasvipeitteiset tai kallioiset rannat sekä rakennetut rannat, jotka ovat ilmeeltään pienipiirteistä asutusvaltaista rakentamista tai suuren mittakaavan teolliseen tai satamatoimintaan liittyvää rantarakentamista. Maisemassa on lukuisia maamerkeiksi luokiteltavia kohteita. Näitä ovat muun muassa salmia ylittävät sillat, merkittävät rakennukset ja saaristossa näkymässä erottuvat erityisesti suurikokoiset saaret.

Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet:

Hankkeen maisemavaikutusalueella sijaitsevia valtakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (RKY 2009) ovat ensimmäisen maailmansodan linnoitussaalet

10.11.2022

sekä mantereen puolella olevat linnoitteet. Suunniteltujen vesirakennustöiden alueilla ei ole tunnettuja vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Vedenalaisesta kulttuuriperinnöstä ei ole kuitenkaan käytettävissä kattavaa tietoa, vaan hankkeiden toteutuksen yhteydessä

tehdään tarvittavat inventoinnit.

Maailmanperintökohteet:

Suomenlinna maailmanperintökohteena on ainutlaatuinen esimerkki 1600–1700-lukujen sotilasarkkitehtuurista. Maailmanperintöalueeseen kuuluu kuusi saarta, joille linnoitus on rakennettu. Suomenlinnan maailmanperintökohteen suojelualue ulottuu hankealueen välittömään läheisyyteen satama-alueen itäpuolella sijaitsevaan Hernesaareen asti, josta avautuu avoin näkymä lahden yli Helsingin satamaan.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet:

Helsingin edustan merimaisema on kulttuurihistoriallisesti monikerroksinen maisemanähtävyys, jota leimaa pitkä linnoitushistoria. Linnoitteiden ja muiden sotilastoiminnan synnyttämien rakenteiden ohella alueen maisemalliset arvot perustuvat luonnontilaisina säilyneisiin luotoihin, pitkiin ja avariin merinäkymiin, maisemaa pohjoisessa reunustavaan Helsingin siluettiin sekä käyttöhistorialtaan monipuolisiin ja virkistyskohteina arvokkaihin sisäsaariin.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009):

Salmisaaren teollisuusalueen maisemaa hallitsevat suurimittaiset teollisuushistorialliset merkkikohteet, joista Kaapelitehdas ja Alkon tehdas ovat lisäksi onnistuneita esimerkkejä teollisuuskiinteistöjen uudelleenkäytöstä. Lapinlahden sairaala-alue. Sairaala ympäröivä puutarhoineen on kiinteä osa sairaalan potilashoidon historiaa ja yksi Helsingin tärkeistä historiallisista puistoista. Lapinlahden sairaala-alueen rakennukset on rakennussuojelulain mukaisesti suojeltu. Hietaniemen hautausmaat. Lapinlahdessa, Hietaniemessä ja Taivallahdessa sijaitsee laaja ja ainutlaatuinen eri uskontokuntien hautausmaakokonaisuus. Hietaniemen evankelis-luterilaista hautausmaata vaalitaan kansallishautausmaana. Eiran kaupunginosa, Huvilakadun korttelit ja Mikael Agricolan kirkko. Eira on yhtenäinen pääosin vuosien 1910–14 välillä rakennettu kaupunginosa, johon liittyvät kiinteästi myös Huvilakadun jugend-korttelit Ullanlinnassa. Itäinen Pihlajasaari, Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet. Pietarin suojaksi rakennetun puolustusketjun yksi osa on Viaporin meri- ja maalinnoitus.

10.11.2022

Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen lisäksi alueeseen liittyvät seuraavat maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt: Lauttasaari, Lauttasaaren eteläkärjen linnoitteet ja kesämajat, Meilahden huvila-alue ja Seurasaari. Helsingin empire-keskusta ja kivi kaupunki.

Muinaisjäännökset:

Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse tunnettuja muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Hanke ei vaaranna YVA-suunnitelmassa listattuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Museovirasto lausuu vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointitarpeen osalta.

Helsingin arvoympäristöt:

Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimiala on inventoinut yleisten alueiden arvoympäristöt. Nämä ovat historiallisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita tai edustavat tietyn aikakauden kaupunkirakennustaidetta, suunnitteluihanteita tai tunnettujen suunnittelijoiden töitä esimerkillisellä tavalla. Hankealueen läheisyydessä sijaitsee useita arvoympäristöjä, joille ei keskellä kaupunkirakennetta kohdistu vaikutuksia tämän hankkeen myötä. Seuraavista arvoympäristöistä saattaa avautua näkymiä hankealueen maanpäällisiin rakenteisiin.

Lapinlahden sairaalan puisto on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja osa rakennuksista on suojeltu rakennussuojelulailla. Puisto on merkittävä osa sairaalan potilashoidon historiaa, arvoluokka I. Sairaalanpuistolle on laadittu suojelutavoitteet vuonna 2004, joihin sisältyvät osa-alueiden hoidon ja kehittämisen tavoitteet. Kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt puiston jatkosuunnittelun periaatteet, joiden mukaan kaikissa alueelle kohdistuvissa hankkeissa tulee ottaa huomioon puistoalueen kulttuurihistorialliset, virkistykselliset, kaupunkikuvalliset ja maisemalliset arvot sekä kasvillisuusarvot, tavoitteena niiden säilyttäminen ja vahvistaminen.

Hietalahdentori on valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen ympäristö ja Helsingin niemen keskeisiä historiallisia toritiloja. Bulevardi on valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö ja Helsingin niemen keskeisiä historiallisia puistokatuja. Pajalahden puisto on Tallbergin puistotien molemmin puolin sijoittuva kerroksellinen laaja puisto.

Suojelukohdeet:

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

5 (6)

10.11.2022

sari.saresto(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

6 (6)

10.11.2022

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566